

Dicziunari Rumantsch Grischun davent dal 2018 online

Radunanza annuala da la Societad Retorumantscha

■ (anr/gc) En il rapport annual per 2016 ha il president da la Societad Retorumantscha (SRR), Cristian Collenberg, constatà tar la radunanza annuala da venderdi a Cuira che l'emprima etappa da la retrodigitalisaziun e publicaziun online dal Dicziunari Rumantsch Grischun (DRG) saja terminada. Tuts 13 toms dal DRG èn copiads. Tar la segunda etappa va i per preparar las datas e las pudair impurtar en il sistem da redacziun da l'Institut DRG. Cu quella etappa è terminada po il DRG ir online. Quai è il cas 2018 e correspunda er al giavisch da l'Academia svizra da scienzas umanas e socialas (Assus) che procura per la finanziaziun dal DRG.

Publicaziuns da la Societad Retorumantscha

L'onn passà è vegnì publictà il fascichel dubel 184/185 dal DRG. Las «Annalas» èn cumparidas per la 129. giada cun ina rotscha d'artitgels da tempra scientifica. La retscha «Romanica Raetica» è vegnida enritgida tras la publicaziun da la dissertaziun dal redactur *Ursin Lutz* davart «Das Meum Scret des Balthasar Gioseph de Vincenz» (1789–1858) – in text impurtant per motivs linguistics ed interessant document culturistoric.

Cun plaschair ha la SRR – ch'occupe-scha diesch collavuraturas e collavuratur – prendi enconuschientscha che ses institut è renconuschì tant en circuls scientifics, en la publicitad, tar las instanzas politicas sco dals vocabularis nazionals in-summa.

Mutaziuns

Sa constituida da nov è la cumissiun filologica. *Georges Darms* ha presidià differents onns quest gremi ch'accumpogna scientificamain il DRG. Ses successur al timun è daventà *Mathias Grünert* (ch'è medemamain suandà Darms sco professer da rumantsch a l'Universitad da Friburg).

Plinavant èn vegnidas communitgadas diversas demissions en la suprastanza da la SRR. Uschia dad *Ursina Saluz*, Cuira, suenter 17 onns; *Esther Krättli*, Cuira, dapi 20 onns e tranter 1997 fin 2013

A partir d 2018 duai il Dicziunari Rumantsch Grischun ir online.

MAD

redactura da las «Annalas»; *Gion Lechmann*, Falera, dapi l'onn 2000 e da *Simon Bundi*, Turitg, ch'è era sa retratg sco redactur da las «Annalas» suenter dus onns. Lur successurs vegnan tschertgads ed elegids l'auter onn. La suprastanza da la SRR cumpiglia 15 commembers.

Quint prest equilibrà

Il cassier, *Roman Sgier*, Cuira, preschenta in quint per 2016 prest equilibrà. Visavi entradas dad 1,3 milliuns stattan medemamain expensas da bel e bain 1,3 milliuns cun in pitschen deficit da 1856 francs. La gronda part da las entradas deriva da la Assus (confederaziun) e dal chantun. Il pli dals meds vegn impundi per il persunal. Il preventiv per l'auter onn sa mova en la medema rama.

Ils Rumantschs – daco mai daventads ina naziun?

Sandro Sprecher, da Herisau e cun relaziuns da famiglia a Vuorz, discorra stupent rumantsch. El preschenta sia lavur istorica da master, fatga a l'Universitad da Friburg. Ses tema è la dumonda: Daco èn ils Rumantschs mai daventads ina naziun?

Il referent parta dals terms nazionalissem e linguatg cun differenziar tranter

stadi sco instituziun e linguatg sco part emoziunala da l'etnia. El citescha pader Placi Spescha che discorra d'ina naziun rumantscha, Gion Antoni Bühler che propagava ses linguatg rumantsch fusiunà per s'avischinar e che haja alur almain manà a la fundaziun da la SRR 1885 per tuts Rumantschs. Paucs hajan dentant recepì lur ideas. Casper Decurtins haja oravant tut punctuà l'agen character e l'individualissem dals Rumantschs.

La Rumantschia saja memia pitschna per furmar in'atgna naziun

En via al postulat da tala èn era stads facturs structuralis sco linguatg (idioms), confessiuns e specifics interess regionalis. Quests fatgs e las grondas differenzas hajan chaschunà conflicts, era purtads e defendids d'ina pressa rumantscha zunt diversifigada.

Dapi ch'il Grischun è daventà 1803 part da la confederaziun e spezialmain en il 20. tschientaner hajan il federalissem equilibrant e l'adesiun naziunala prendì pli e pli surmaun. Quest svilup haja alur interrut e mess definitivamain fin ad aspiraziuns da furmar in'atgna naziun dals Rumantschs. Quels sa sentivan bain sco Svizzers e d'esser part d'ina naziun vulida e da success.